
La meva muller és una russa blanca

per *Rose Tremain*

Sóc un financer. Tinc capital invertit arreu del món. Toco níquel i lingots de ferro, i or i diamants. M'agrada el so de totes aquestes paraules. Són incisives, penso. En pronunciar-les, a vegades llur esclat em provoca una erecció.

Ara les estic pronunciant, en aquest restaurant francès on les tovalles i els tovallons són de fil blau, on et serveixen el marisc en plàteres, damunt d'algues marines i gel picat. A l'hora de dinar hi ha molt de renou. Som al mes de maig i el sol brilla a Londres a través de les finestres obertes del restaurant. Davant meu, el matrimoni jove australià parpelleja tot esperant (punyeterament cortesos, i ella, tan pigada com una criatura) que jo quequegi la tirallonga de paraules difícils, que manipuli llengua i memòria de manera que el meu so interior es formi justament darrera els llavis i que exploti, amb força extraordinària, damunt les meves ostres: «*Diamants!*»

Però aleshores sento un fregadís suau i perfumat a la cara. Desvio la vista dels australians i ella és allí. La meva muller. Em somriu mentre m'eixuga. Els seus braçlets d'or dringuen. Em somriu a mi. Els seus llavis són sorprenents, color de vi claret.

«Per què, darrerament, tens els llavis tan terriblement foscos? —fa temps que tinc ganes de demanar-li—. És el pintallavis que t'hi poses?»

Encara somrient-me, parla als australians amb el seu accent estrany.

—Ara ja pot gaudir una altra vegada dels plaers de la vida, gràcies a Déu. Després d'allò, va passar molt de temps abans no el vaig poder dur fora de casa. Era terrible. No podíem fer res de res, sabeu? Però ara... torna a paladejar el vi.

Deixa d'eixugar-me. Quan vaig començar a sentir el primer retortilló, vaig provar de dir a la infermera:

—Ensenyeu-me com m'haig de netejar el cul. No ho puc deixar fer a la meva

muller perquè no m'estima. Si m'estimés, probablement no li faria res de fregar-me el cul, i a mi no em faria pas res que ho fes. Però ella no m'estima.

Ara és l'australià qui parla. Deixo que la meva mà s'alci i prengui la bombada copa de vi, dins la qual el cambrer ha abocat el Chablis car que a la meva muller li agrada de beure quan menja peix. Lentament, guio el got, com un pes mort, a través de la distància que hi ha entre la taula i la meva boca. Dic «com un pes mort», perquè els espais entre tots els meus membres i les superfícies de les coses tangibles han esdevingut immensos. Caminar és com passar un gual amb aigua fins a la cintura. I alçar aquest got de vi... «Ajuda'm —voldria dir-li—, només aquesta vegada.» Només aquesta vegada.

—Caram —diu l'australià—, de veritat que ens pensàvem que gairebé s'havia recuperat del tot.

La seva muller, amb els ulls del mateix blau dels tovallons, està contemplant el meu combat amb la copa. Es llepa la delicada línia que forma la seva boca, percebent, suposo, el meu deler per tastar el vi. La infermera solia quedar-se dreta darrera meu, guiant-me la mà amb què jo agafava la tassa de plàstic. No li vaig explicar mai que el pes de la gravetat havia augmentat misteriosament. I, tanmateix, sovint, tot bevent de la tassa, solia imaginar-me a mi mateix saltironejant per la lluna.

—Oh, és una recuperació molt positiva —diu la meva muller—. Hi ha molt poca cosa que no pugui fer, ara. Li agrada anar al ballet, sabeu?, i a l'òpera. La gent del Covent Garden i dels llocs selectes és molt considerada. No podem pas anar al cinema perquè allà hi trobem una mena de gent molt desconsiderada. No us ho sembla? Ordinària. Oi que sí?

La muller de l'australià no ha escoltat ni una sola paraula. La muller de l'australià allarga un braç pigat i magre, i em sorprèn, com em sol passar sempre ara, de veure que s'adreça cap a mi, ja que em desconcerta la velocitat amb què l'altra gent és capaç de moure els membres del cos. Però el braç s'atura de cop i volta a uns quinze centímetres de la copa que sosté la meva mà.

—No l'ajudeu! —salta la meva dona.

Els ulls blaus color de tovalló s'abaixen. El braç s'enretira.

Al restaurant, els caps es giren. Suposo que la seva veu ha escampat un eco inevitable a l'entorn de la sala on som asseguts: «No l'ajudeu! No l'ajudeu!» Però ara que tinc espectadors, la copa comença a sondrollar, el vi va d'un cantó a l'altre de la copa. Somric. El meu somris s'eixampla en veure que el Chablis es comença a vessar damunt les tovalles blaves emmidonades. **DESAPROFITAT.** Ella, més que ningú, comprèn el luxe exquisit de les copes desaprofitades. No obstant això, m'arrabassa la copa de la mà i la posa al costat de la seva. Fa petar els dits i ve un cambrer prim com un pal d'escombria. Estén un tovalló blau net allà on jo he abocat el vi. La meva muller somriu amb el seu somris de color de vi claret. Xucla una ostra amb la seva boca fosca.

L'australià és, m'han dit, el director del Consorci del Níquel de la Vall del Toomin. La muller és, pel que jo en sé, només una muller. Jo posseeixo les quatre cinques parts del Consorci del Níquel de la Vall del Toomin. L'australià ha vingut per parlar, suposadament amb mi, d'una ampliació, tot ignorant, fins que ens hem trobat ara per dinar, que, malgrat la cadència plaent de les paraules, jo sóc incapaç d'articular Consorci del Níquel de la Vall del Toomin. Puc dir «níquel». La llengua em fuetja la gorja per tal de formar el clic que hi ha a mitja paraula. Després, surt enfora: *Níquel!* Dins el meu cervell, per estrany que sembli, la paraula «níquel» té el mateix color gris blanc d'una ostra. «Consorti», però, és massa difícil per a mi. Conec les meves limitacions.

La meva muller ja torna a parlar.

—Sempre m'ha agradat el ballet, sabeu? És el meu únic record feliç de Rússia: el meravellós ballet clàssic. És cosa de màgia. No ho trobeu? Voldria estar sempre dins aquesta mena de màgia, no us passa el mateix a vosaltres? Hi teniu companyies de ballet de primera categoria, a Austràlia? Ah, sí? Bé, això està molt bé. *Giselle*, és clar. Aquesta és la millor, oi? La noia morta. Oi que sí? Meravellós.

Ens vam conèixer al carrer. Em sembla que va ser a l'Avenue Matignon, però també podria haver estat a l'Avenue Montaigne. Sovint les confonc totes dues. Va ser a París, de totes maneres. A començaments d'estiu, igual com ara. Hi havia flors de castanyer a la cuneta bufades pel vent. Jo m'esperava per agafar el taxi que ella estava a punt de deixar. Però no el vaig pas agafar. La vaig seguir. Dins un bar, va dir-me que era molt pobra; son pare conduïa el taxi que jo gairebé havia estat a punt de prendre. Aleshores ella no parlava pas gens d'anglès, només el francès amb un accent rus molt fort. En aquella època, jo tot just si començava a obrir-me pas com a financer, però ja era força ric, ric en relació amb ella, acostumada a viure a la Rússia de la postguerra. La meva cambra d'hotel era força esplèndida.

—Si pagues, em deixaré cardar —va dir amb el seu francès estrany.

Li vaig donar cinquanta francs. Suposo que no era pas massa, menys del que ella s'esperava, un canvi força baix pel seu cos blanquíssim, que cavalcà eixarren-cat el meu, amb el cap tirat enrera i els pits que li ballaven. S'assegué al tocador de la cambra de l'hotel. Es va fumar les meves cigarretes americanes. Més que res, jo volia acariciar aquells cabells daurats, acariciar-los, deixar-los ben llisos i fregar-los contra la meva galta. Però no li vaig pas demanar si m'ho deixava fer. Em sembla que tenia por que em digués «Si pagues...».

El cambrer prim va enretirant els nostres plats d'ostres. Jo només n'he menjades tres, però deixo que se m'enduguin el plat. Ella deixa que se me l'enduguin. Fa veure que no s'ha adonat que he anat molt a poc a poc amb les ostres. I la meva copa de vi encara és al costat de la d'ella, sense que jo l'hagi tastat. Ella, però, beu bastant de pressa. Sento que demana una altra ampolla.

—Una elecció de primera, si em permeteu de dir-ho. Ens agrada, el *Txabli*.

Alço el braç esquerre i li toco el colze, tot assenyalant el vi amb el cap. Sense mirar-me, ella em posa la copa al davant. L'australiana se la mira. Ni ella ni jo no gosem tocar-la.

La meva muller està explicant als australians el que menjaran, igual com si ells fossin nens petits.

—Em sembla que el turbot us agradarà molt. *Turbot poché hollandaise*. El fan molt bé. I la salsa holandesa... ja la deveu conèixer, és clar. És molt difícil d'aconseguir, la lleugeresa d'aquesta salsa. Però ells la fan molt bé. I les escalopes amb safrà. També duen una salsa molt lleugera. Una textura excellent. Només amb una mica de crema de llet. I escalopes fresques, és clar. Nosaltres no anem mai a cap restaurant que faci servir productes congelats. Em penso, doncs, que aquests plats us agradaran molt...

Tenim cambres separades. Molt abans de la meva malaltia, quan vaig començar a semblar (a sentir-m'hi amb prou feines, però) vell, ella em reclamà el dret a la seva intimitat. Ho plantejà així: volia estar en intimitat. El dormitori que

sol·lem compartir, i que ara és el seu, és molt gran. Les parets són tapissades de seda.

—No té sentit que, essent rics, hàgim d'estar entaforats tots dos en una sola habitació.

Obedient, em vaig traslladar. No em va pas deixar quedar la cambra dels convidats, que també és gran. Tinc el que en diem «l'habitació petita», que jo sempre havia considerat com una cambra per a un nen.

Me la imagino somrient en la seva «intimitat»: «Amb l'habitació del nen ja en té prou i de sobres. Si és com una criatura de bolquers...» Ella, però, no és pas una persona d'intimitat. Li agrada sortir quatre o cinc nits la setmana, tornar a les dues o a les tres de la matinada, a vegades amb amics, i s'asseuen i beuen conyac. A vegades, posen música. Elton John. Té un amant (no sé com se diu) que li envia liris.

Estic provant de recordar-me de la Vall del Toomin. Em penso que és un immens lloc desert, no habitat per ningú ni per res llevat de la maquinària minera i dels treballadors del Consorci del Níquel, el grapat de cases dels quals vaig ordenar que fossin emblanquinades per tal d'amagar els blocs grisos de formigó barat utilitzats en la construcció. Les finestres de les cases són petites perquè no hi entri el sol. Als patis posteriors, hi ha eucaliptus esprimatxats, bufetejats per vents abrusadors. Tinc ganes de demanar a la muller de l'australià si tenia pigues abans d'anar a viure a la Vall del Toomin i si hi ha alguna delicada ballarina errant que dansi *Giselle* per damunt les esarpes sorrenques de dalt la mina.

Em porten les escalopes, safrà groc i taronja damunt el plat blau i blanc: els colors d'un estiu d'infantesa. La carn de l'escalopa és ferma, però tendra, amb la textura d'una cuixa de dona (jove, és clar, abans que la pell s'endureixi i la carn faci sacsons). Una forquillada d'escalopa és immensurablement més fàcil d'alçar que no pas una copa de vi, i la muller de l'australià (com és que no sé com se diuen?) m'adreça un somris d'aprovació quan em duc el tros de carn suculent a la boca i el mastego sense bavejar. La meva muller, també, ho està contemplat, amb el mocadoret perfumat a punt, però parlant mentre menja, parlant d' Austràlia quan arriba la segona ampolla de Chablis i ella, sense interrompre la conversa, en fa el tast apressadament tot fent un gest breu d'assentiment amb el cap al cambrer prim. Per a ella, jo només existeixo de cua d'ull, exactament en l'angle interior del seu ull, on el triangle vulnerable de carn vermella crida l'atenció.

—Naturalment, sovint dic a Hubert —ella pronuncia el meu nom «Iu-bert», intentant, sense reeixir-hi, de pronunciar allò que ella reconeix com una *h* aspirada de classe alta— que és molt injust d'imaginar gent com vosaltres vivint en un racó oblidat-de-la-mà-de-déu. Jo em vaig criar en un poble, sabeu?, i sé que un poble oblidat-de-la-mà-de-déu és completament mort. Sense cultura. Igual com a Toomin, oi que sí? Absolutament sense cap mena de cultura. Tothom mort.

La muller de l'australià mira —sembla que per primera vegada— directament cap a la meva dona.

—Nosaltres som gent de vida a l'aire lliure.

Ara ho recordo. Hi havia un riu que travessava la Vall del Toomin. Torrencialment durant les pluges, segons que deien. Es va assecar a començament dels quaranta. Hi romanen un o dos salzes esparsos, gris testimoni de l'existència passada d'un sòl ric d'aigua. M'imagino la parella jove d'australians, torradets com castanyes, nedant al riu Toomin, reposant als seus marges dolços amb els dits entrellaçats, un niuet d'amor fet d'ossos i de carn. Ja no hi ha riu. Però

quan es miren l'un a l'altre —gairebé furtivament sota els meus ulls inexpressius—, reconec la mirada. Una mirada que diu: «Aquests moments amb gent estranya no són res. En els nostres moments íntims, tots dos junts —només aleshores—, hi ha concentrat tot allò que nosaltres demanem de la vida.»

—Sí, som gent de vida a l'aire lliure —l'australià somriu—. Hi pots jugar a tennis gairebé tot l'any, allà a Toomin. Jo sóc el president del club de tennis. I ara ja tenim piscina pròpia.

No les recordo pas, aquestes coses: pistes de tennis i piscines.

—Bé, és clar, teniu el clima per a aquesta mena d'activitats. —La meua muller fa senyal al nostre cambrer que li porti un Perrier—. I, com a mínim, és fer alguna cosa, oi? Potser, quan es faci la nova ampliació de la companyia, se us hi podrà construir una sala de concerts, o un teatre.

—Un teatre!

La boca de la muller de l'australià s'obre tot revelant unes dents fresques i lluentes, i se li escapa el riure. S'enrojola.

Els llavis foscos de la meua muller s'arrodoneixen i es desfan en un somriure burleta.

Però l'australià també està rient —una rialla esplèndida que recordariau fàcilment a l'altra punta de món— i, picant-se la cuixa, deixa anar:

—Un teatre! Ves quin acudit, eh tu?

Volia, va dir tot fumant-se'm les cigarretes americanes, veure *Don Giovanni*. D'ençà que havia deixat Rússia amb sa mare francesa i son pare rus, ningú no l'havia duta a l'òpera. Ella havia vist els cartells anunciant *Don Giovanni* i havia demanat al seu pare que li pagués una entrada.

—Recorda't de qui ets filla! —l'havia escridassada ell—. Et penses que els taxistes es poden permetre un seient a l'òpera?

—Porta'm a veure *Don Giovanni* —va dir-me—, i cardaré amb tu de franc.

Jo no he sabut pas mai apreciar realment l'òpera. El que feia de Don era molt gras. Costava d'imaginar que tantes dones se'n volguessin anar al llit amb aquell home tan gras. I, tanmateix, ella se m'abraçà plorant amb el cap enfonsat en el meu pit. Mai —va dir-me— res no l'havia commoguda d'aquella manera; mai, en tota la seva vida, no s'havia trobat amb cap cosa que li arribés tant al fons de l'ànima, com ho havia aconseguit aquella representació de *Don Giovanni*.

—Si tingués tants diners com tu —digué—, aniria sempre a escoltar música i a beure ballet clàssic, i, així, aprendria què és la vida.

Les escalopes són bones. Ella no ha après mai què és la vida. Em sento enardit pel menjar. Prenc la copa amb la mà, més pesada ara que no pas abans perquè el cambrer l'ha omplerta. El sol es projecta damunt la copa i damunt la meua mà, tacada (esquitxada, sembla) per les estranyes màcules repulsives de la vellesa. Per un instant, veig la meua mà i la copa de vi com una natura morta. Després, però, alço la copa. La muller de l'australià abaixa els ulls. La meua resta, per un moment, silenciosa. Bec. Somric a la muller de l'australià perquè sé que ella té ganes d'aplaudir.

Estic parlant. Les paraules són com pedres que em cauen pesadament de la mandíbula inferior. *Niquel*. Estic intentant d'explicar a l'australià que somnio la mina de níquel. En els meus somnis, els miners australians arrosseguen carretons de fusta plens de monedes de tres penics. Jo enfonso les meves mans en les monedes, com dins un sac de blat, i llur tacte és agradable i perfecte.

—Espero que us hi trobeu bé, a la feina —em vénen ganes de dir-li a l'australià.

Quan jo les dirigia, visitava, almenys un cop a l'any, totes les meves mines i totes les meves filials. Fins i tot a Sud-àfrica, m'assegurava que s'hi pagués un sou suficient per a viure-hi. Deia als qui treballaven sota terra: «Espero que us hi trobeu bé, a la feina.»

Però ara tinc un gerent, un director general per dirigir els altres directors, incloent-hi aquest de la Vall del Toomin. Em treuen amb la cadira de rodes per presentar-me'ls, cada vegada que vénen aquí a discutir reduccions de plantilla o ampliacions. La meva muller i jo els convidem a dinar en un restaurant. Ells em recorden que encara tinc un imperi per governar, si en fos capaç, si, en efecte, la meva vida hagués estat diferent d'ençà de la nit de *Don Giovanni*.

Quan vaig deixar de pagar-li perquè dormís amb mi, el seu pare em va venir a veure. Duia el barret entre les mans.

—Esperem que us hi casareu —va dir-me.

¿I què més —què menys— hauria pogut donar al cos que ja havia començat a necessitar? El color blanc i or d'ella, vaig pensar, adornarà la meua vida.

Ara, però, no la toco mai. El seu color blanc i daurat només jeu amb els lliris que ells li envien, els amants desconeguts que ella troba de nit, mentre jo sóc a la cambra del nen i somnio les mines de níquel. Tinc el cor eixorc del tot, igual com els turons erms de la Vall del Toomin. He estat castigat per haver-la necessitada, mentre la seva vida vigila furtivament el meu silenci; aquell color blanc, aquell color d'or, el blanc de Dior, l'or de Cartier. Per què no m'ha estimat mai? En els meus somnis, també, la resposta arriba de dins de les profunditats més pregones de la terra: és per la duresa de les meves paraules.

ROSE TREMAIN

traducció d'A. Ibarz i J. Martí *

* Els traductors volen expressar llur agraïment al Dr. Alan Yates pel seu interès i bon consell.